

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
"Загальне мовознавство"

Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	035 Філологія	
Спеціалізація	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька	
Освітня програма	Німецька мова і література, друга іноземна мова, переклад	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	нормативна	
Семестр	VIII	
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	кредити ЄКТС	3
	загальна кількість годин	90
	лекції	14
	практичні заняття	16
	самостійна робота	60
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	залік	
Форма здобуття освіти	денна	
Анотація навчальної дисципліни	<p>Курс "Загальне мовознавство" передбачає узагальнення знань студентів з теоретичних і практичних дисциплін, які вивчалися на попередніх курсах, розширення і поглиблення знання з теорії й методології мовознавства, ознайомлення з основними напрямками, ідеями, проблемами сучасного мовознавства, навчання методів наукового дослідження мови, тобто поглиблення науково-теоретичного та професійного рівня філолога з метою сформування теоретико-методологічної бази для написання курсових і дипломних робіт.</p> <p>Зміст курсу розкривається у двох модулях:</p> <ul style="list-style-type: none"> - змістовний модуль 1 "Теорія мовознавства" знайомить студентів зі структурою, етапами розвитку, проблематикою, напрямками сучасної лінгвістики, формує теоретико-філософське бачення природи, розвитку і функціонування мови як універсальної здатності людини; - змістовний модуль 2 "Методологія мовознавства" формує уявлення про методологію наукового дослідження, методи та методики вивчення мови відповідно до напрямів мовознавства.	
Предмет	мова як універсальний засіб людського спілкування в усіх її формах,	

	взаємодії з суспільством, культурою, етносом, свідомістю, психікою людини тощо.
Мета вивчення навчальної дисципліни	узагальнити, розширити і поглибити знання з теорії й методології мовознавства майбутніх філологів, ознайомити з основними напрямками, ідеями і проблемами сучасного мовознавства, навчити застосовувати методи дослідження мови, поглибити науково-теоретичний і професійний рівень, сформувати теоретико-методологічну базу для написання дипломних робіт.
Передумови вивчення дисципліни	<p>Для успішного засвоєння дисципліни студенти повинні <i>знати</i>: основні поняття та терміни мовознавства; розділи й напрями мовознавства; природу і сутність мови, її функції; структуру мови; проблеми взаємозв'язку мови і мовлення, мови і мислення, мови і суспільства; основні методи дослідження мови;</p> <p><i>уміти</i>: доречно використовувати лінгвістичну термінологію; характеризувати структуру сучасного мовознавства; розкривати сутність основних лінгвістичних проблем: взаємозв'язок мови і мислення, мови і суспільства, визначати її функції, походження мови та основні чинники її розвитку, будову мови, її структурно-функціональні рівні, одиниці мови, ознаки, критерії, принципи їх класифікації, відношення між мовними одиницями, типи мов за різними класифікаціями; характеризувати головні лінгвістичні методи й методики;</p> <p><i>володіти</i> базовою термінологією; елементарними навичками синтезу, аналізу і пошуку необхідного теоретичного матеріалу у друкованих й електронних джерелах та постановки і вирішення наукової проблеми в галузі мовознавства; основами лінгвістичного аналізу.</p>
Очікувані результати навчання	<p>1.1. Знати: лінгвометодологію мовознавства, структуру сучасної лінгвістики, напрями (етнолінгвістика, психолінгвістика, соціолінгвістика, когнітивна лінгвістика, комунікативна лінгвістика та ін., їх представників, школи, принципи й методи дослідження); проблеми мовознавства та шляхи їх вирішення (знакова природа мови; системно-структурна організація; взаємозв'язок мови і мовлення, мови і мислення); проблему взаємодії мови і суспільства, форми мови на різних етапах суспільно-історичного розвитку, її функції, засади мовної політики, мовної ситуації; співвідношення понять "методологія", "метод", "методика"; загальнонаукові, спеціальні лінгвістичні (традиційні та сучасні) методи дослідження, методики, прийоми, види аналізу мови.</p> <p>1.2. Уміти: характеризувати історичний шлях розвитку лінгвістичної думки у світовому контексті; зміну парадигм, їх класифікацію; репрезентувати структуру мовознавства, основні напрями сучасної лінгвістики (етнолінгвістику, психолінгвістику, соціолінгвістику, когнітивну лінгвістику, комунікативну лінгвістику), їх представників, теорії, школи; характеризувати мову як складне системне утворення, її основні та проміжні рівні, види відношень між мовними одиницями (синтагматичні, парадигматичні, ієрархічні); репрезентувати різні класифікації знаків, пояснити специфіку унілатеральної й білатеральної теорій мовного знака, характеризувати особливості мови у зіставленні з іншими семіотичними системами; пояснити взаємозв'язок мови і мовлення, структуру мовленнєвої діяльності; мови і мислення; розкривати проблему взаємодії мови й суспільства, визначати функції за</p>

класифікаціями мовознавців; характеризувати різні форми мови, а також мовну політику та мовну ситуацію в різних країнах; адекватно використовувати сучасну метамову лінгвістики, методи та методики дослідження мовних явищ.

1.3. Комунікація

застосовувати ефективні методи адаптації навчального процесу для включення українського освітянського простору до європейського та світового; здатність до адаптації та дії в заданій комунікативній ситуації.

1.4. Автономність та відповідальність

здатність здійснювати дослідницьку діяльність відповідно до принципів академічної доброчесності, обирати спеціалізацію, планувати, завершувати роботу у визначені терміни; застосовувати одержані знання при вирішенні професійних задач, у міжособистісній та міжкультурній комунікації.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та за-рубіжної художньої літератури й усної народної творчості, ви-значати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відпо-відно до обраної спеціалізації).

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти

мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ПРН 20. Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих різножанрових текстів.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК 8	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 9	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 13	Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ЗК 14	Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.
ЗК 15	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1	Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
ФК 2	Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
ФК 3	Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).
ФК 4	Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
ФК 5	Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК 6	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
ФК 7	Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).
ФК 8	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
ФК 9	Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
ФК 10	Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних жанрів і стилів.
ФК 11	Здатність до надання консультацій з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення.
ФК 12	Здатність до організації ділової комунікації.
ФК 13	Здатність визначати особливості творчого процесу і враховувати їх у своїй діяльності, виявляти творчу ініціативу і прагнути до підвищення своєї майстерності та дотримуватися правил академічної доброчесності у професійній діяльності.
ФК 14	Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто декларативними знаннями про світ, обізнаність із конкретними темами, енциклопедичними знаннями та знаннями культурних традицій країн, мова яких вивчається для забезпечення адекватного перекладу.
ФК 15	Володіння знаннями про фізіологічні та психічні можливості організму під час навчання, розуміння закономірностей психічного функціонування людини та міжособистісної комунікації, вміння вирішувати проблеми з опорою на розуміння психологічних закономірностей.

ФК 16	Володіння знаннями в галузі загальної педагогіки для організації виховної діяльності у закладах загальної середньої освіти.
ФК 17	Володіння знаннями у галузі методики викладання німецької мови, в тому числі новітніми технологіями та інноваційними методами навчання німецької мови для проектування власної професійно-методичної діяльності у закладах загальної середньої освіти.

Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Номер і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота	
Модуль 1					
Теорія мовознавства					
1	Тема 1. Мовознавство як наука і навчальна дисципліна. Історіографія лінгвістики. Лінгвометодологія. Характеристика наукових парадигм.	12	2	2	8
2	Тема 2. Знакова природа мови. Семіотика і лінгвосеміотика. Типологія, структура, своєрідність знаків. Моделі семіозису.	12	2	2	8
3	Тема 3. Мова, мислення, свідомість. Менталінгвістика, її напрями. Психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, комунікативна лінгвістика: проблеми, школи, представники.	11	2	1	8
4	Тема 4. Структура мови. Характеристика мовних рівнів, одиниць, відношень.	11	2	1	8
5	Тема 5. Мова і суспільство. Етнолінгвістика та лінгвокультурологія. Етнічна та культурна ідентичність. Соціолінгвістика. Інтерлінгвістика	14	2	4	8
6	Тема 6. Мова та історія. Причини й темпи мовних змін. Мовні контакти.	14	2	2	10
Разом годин за модулем 1		74	12	12	50
Модуль 2					
Методологія мовознавства					

7	Тема 1. Методи дослідження мови (традиційні й сучасні)	16	2	4	10
Разом годин за модулем 2		16	2	4	10
Усього годин		90	14	16	60

Система оцінювання результатів навчання

Семестрове оцінювання

Система контролю й оцінювання знань, умінь та навичок студентів з курсу "Загальне мовознавство" передбачає декілька видів контролю.

Поточний контроль знань здійснюється як усно, так письмово під час лекційних і практичних занять; передбачає проведення співбесід зі студентами, усного вибіркового опитування, письмовий експрес-контроль, підготовку фіксованих доповідей з проблемних питань, індивідуальну роботу студента (робота з картками, презентації у Power Point, реферати), самостійну роботу студента (розробка схем, робота зі словниками, укладання міні-словників за обраною тематикою), тестування.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – “відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються “0”.

Рубіжний контроль включає як усні, так і письмові форми. До усних належать: опитування, виступи з доповідями та рефератами, до письмових форм: міні-тести.

Підсумковий контроль - написання МКР наприкінці семестру, складання заліку.

Рівень засвоєння навчального матеріалу дисципліни визначають за допомогою рейтингової системи оцінювання. Підсумкову оцінку якості засвоєння навчальної програми визначають за результатами заліку.

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота студента 2. Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

Наприкінці вивчення навчального матеріалу модулів напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10¹.

Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Система рейтингових балів з дисципліни "Загальне мовознавство" складається із балів за аудиторну і самостійну роботу студента та модульну контрольну роботу. Аудиторна і самостійна робота студента та модульна контрольна робота оцінюються в національній 4-бальній шкалі – "5", "4", "3", "2". Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються "0".

8.1 форми та критерії оцінювання:

- семестрове оцінювання:

Протягом семестру оцінюється: аудиторна робота студента, самостійна робота студента. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – "відмінно" ("5"), "добре" ("4"), "задовільно" ("3"), "незадовільно" ("2"). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються "0".

Наприкінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє загальну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

- підсумкове оцінювання

МКР, залік

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять, самостійної роботи та індивідуальної роботи студента, передбачено проведення модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу. Модульна контрольна робота оцінюється в 4-бальній системі ("відмінно" ("5"), "добре" ("4"), "задовільно" ("3"), "незадовільно" ("2")). Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

"відмінно"	– 50 балів;
"добре"	– 40 балів;
"задовільно"	– 30 балів;
"незадовільно"	– 20 балів;
Неявка на МКР	– 0 балів.

Загальна оцінка за МКР є середнім арифметичним оцінок, одержаних за виконання трьох завдань:

критерії оцінювання тестового завдання:

- оцінка "відмінно" ставиться за правильне виконання всіх завдань (20 питань);
- оцінка "добре" ставиться за виконання 75 % усіх завдань (15 – 19 питань);
- оцінка "задовільно" ставиться, якщо правильно виконано більше, ніж

50% запропонованих завдань (10 – 14 питань);

г) оцінка „незадовільно” ставиться, якщо завдання виконано менше, ніж на 50 % (9 – 0 питань).

критерії оцінювання II, III завдань:

а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання завдання;

б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % завдання або при наявності 1-2 помилок;

в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше, ніж 50% запропонованих завдань або при наявності 3-4 помилок;

г) оцінка „незадовільно” ставиться, якщо завдання виконано менше, ніж на 50 % або при наявності 5 й більше помилок.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР.

Залік

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “зараховано” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо студент під час заліку отримав оцінку “не зараховано”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “не зараховано” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

8.2 Організація оцінювання

1-16 тижні навчання – поточне та рубіжне оцінювання (в усній та письмовій формі),

17-й тиждень навчання – підсумковий контроль (МКР, обчислення семестрового рейтингу).

Загальні критерії оцінювання на заліку

Критерії оцінювання	зараховано	не зараховано
відповідність змісту	відповідь цілком або більшою мірою відповідає змісту питання	відповідь частково відповідає або не відповідає змісту питань; зміст

		розкрито фрагментарно або не розкрито
повнота і грунтовність викладу	питання розкрито у повному обсязі, грунтовно; припускаються незначні помилки та незначні неточності	зміст питання не розкрито або зроблено суттєві помилки
коректність	висвітлення теоретичних положень, виконання практичних завдань, вживання термінів здійснено коректно	висвітлення теоретичних положень, виконання практичних завдань, вживання термінів здійснено некоректно, внаслідок чого значно порушено логічність викладу, послідовність, достовірність

8.3 Шкала відповідності оцінок

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

60-100 балів	зараховано
0-59 балів	не зараховано

Політика курсу

До семестрового контролю допускається студент за умов виконання всіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни, та відсутності пропущених занять.

Пропущені через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) заняття (лекційні, практичні) студент повинен відпрацювати в установленому порядку. Процедура, форми та терміни відпрацювання пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра англійської філології і філософії мови і доводить до відома студентів конкретні графіки відпрацювання та критерії оцінювання.

Під час виконання письмових завдань, написання рефератів, повідомлень тощо слід дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема: не використовувати чужих текстів або їх фрагментів, перефразовування чужих висловлювань без посилання на першоджерело; не посилатися на джерело за умов відсутності його використання; не видавати несанкціонований переклад за власний текст без посилання на першоджерело; не видавати за власну роботу, створену з іншими авторами, без зазначення їхніх прізвищ тощо (див.: Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності / укладачі: підкомісія 303 "Академічна доброчесність", 2016 р.).

Навчально-методичне й інформаційне забезпечення

Рекомендовані джерела (зокрема й Інтернет-ресурси)

Основні

1. Ковалик І. І., Самійленко С. П. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичної думки: [підручник] / І. І. Ковалик, С. П.

- Самійленко. – К. : Вища шк., 1985. – 214 с.
2. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : [підручник] / Михайло Петрович Кочерган. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : Академія, 2006. – 464 с.
  3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
  4. Семчинський С. В. Загальне мовознавство : [підручник] / Станіслав Володимирович Семчинський. – К. : Вища шк., 1988. – 322 с.

Додаткові

Підручники

1. Зеленько А. С. Загальне мовознавство : [навч. посібн.] / Анатолій Степанович Зеленько. – [2-ге вид., стер.]. – К. : Знання, 2011. – 380 с.
2. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства : [навч. посібн. у 2 ч.] / Г. С. Кириченко, С. В. Кириченко, А. П. Супрун ; за ред. А. П. Супрун. – К. : Ін Юре, 2008. – Ч. 1 – 168 с. ; – Ч. 2. – 224 с.
3. Ковалик І. І. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки : [навч. посібн.] / І. І. Ковалик, С. П. Самійленко. – К. : Вища школа, 1985. – 216 с.
4. Супрун Л. В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота : [навч. посібн.] / Людмила Вікторівна Супрун. – К. : Знання, 2012. – 335 с.
5. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство : Історія лінгвістичних учень / Г. М. Удовиченко. – К. : Вища школа, 1980. – 215 с.

Першоджерела

1. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ / Б. М. Ажнюк. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. – 420 с.
1. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Флорій Сергійович Бацевич. – Львів : Вид. центр Львівськ. нац. ун-ту, 2003. – 247 с.
2. Білецький А. О. Коріння нашої мови / Андрій Олександрович Білецький // Вітчизна. – 1992. – № 4. – С. 143–147.
3. Булаховський Л. А. Нариси з загального мовознавства. Серія друга / Леонід Арсеньєвич Булаховський // Вибрані твори : в 5 т. – 1975. – Т. 1. – С. 166–237.
4. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу / Ірина Олександрівна Голубовська. – К. : Логос, 2004. – 284 с.
5. Голубовська І. О. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики [Текст] : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Голубовська, І. Р. Корольов ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Київський університет, 2011. – 223 с.
6. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: нариси / Віктор Володимирович Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 262 с.
7. Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: підручник / Євгенія Анатоліївна

- Карпіловська. – Донецьк: ТОВ —ЮгоВосток, Лтд, 2006. – 188 с.
8. Компанцева Л. Ф. Інтернет-лінгвістика: підручник / Лариса Феліксівна Компанцева. – Луганськ : Янтар, 2012. – 300 с.
  9. Концепти і концептосистеми: динамічні виміри [Текст] : колект. монографія / [І. О. Голубовська та ін. ; за ред. І. О. Голубовської, Л. В. Клименко] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Логос, 2017. – 177 с.
  10. Кочерган М. П. Мова як символ соціальної солідарності // Мовознавство.– 2003.– № 1.– С. 3–10.
  11. Кравченко Н. К. Практическая дискурсология: школы, методы, методики современного дискурс-анализа / Наталия Кимовна Кравченко. – Луцк: Волиньполіграф, 2012. – 251 с.
  12. Мови європейського культурного ареалу : розвиток и взаємодія / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Відп. ред. О. І. Чередниченко. – К., 1995.
  13. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
  14. Радзівєвська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту: Текст – соціум – культура – мовна особистість / Т.В. Радзівєвська. – К., 2010.– 491 с.
  15. Русанівський В. М. Прогностичні функції соціолінгвістики / В. М. Русанівський // Мовознавство.– 1989.– № 1.– С. 3–10.
  16. Слухай Н. В. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навчальний посібник / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. – К., 2011. – 367 с.
  17. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики / Фердінан де Сосюр; [пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. – К.: Основи, 1998.
  18. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови / Леся Олексіївна Ставицька. – К.: Критика, 2005. – 464 с.
  19. Тараненко О. О. Державна мовна політика і контроль за станом літературної мови: досвід постсоціалістичних країн // Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ. – 2019. – С. 50–96.
  20. Тараненко О. О. Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух / О. О. Тараненко. – Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. – 112 с.
  21. Тараненко О. О. Мова як дзеркало етнічної ментальності: так і ні (кілька мовних явищ) // Мовознавство. – 2021. – №6. – С. 3–23.
  22. Ammon U. et al. (eds.): Sociolinguistics / Soziolinguistik. An International Handbook of the Science of Language and Society / Ein internationales Handbuch zur Wissenschaft von Sprache und Gesellschaft. 3 vol.; 2nd compl. rev. and extend. ed. New York 2005.– P. 73–80.
  23. Apeltauer E. Bilingualismus – Mehrsprachigkeit // Deutsch als Fremdsprache, hg. v. Gert Henrici u.a. Berlin, 2001. – № 3. – S. 45–48.
  24. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft / Hadumond Bußmann. – Bibliographisches Institut. Mannheim/Wien/Zürich. –

- Kröner Auflage: 3. aktualisierte und erweiterte Auflage. – 2002. – 783 S.
25. Busse D., Hermanns E., Teubert W. Begriffsgeschichte und Diskursgeschichte / Dietrich Busse, Ernst Hermanns, Wolfgang Teubert. – Tübingen: Westdeutscher Verlag, 1994. – 342 S.
  26. Baylon C. 1991 – Sociolinguistique: Société, langue et discours / C. Baylon – P.: Nathan, 1991. – 304 p.
  27. Chomsky N. New Horizons in the Study of Language and Mind. Cambridge University Press. – 2000. – 252 p. https://assets.cambridge.org/97805216/51479/frontmatter/9780521651479_frontmatter.pdf
  28. Chomsky N. Language and Mind. Cambridge University Press. - 2006, 2012. - 210 p.
  29. <https://www.cambridge.org/core/books/abs/language-and-mind/contents/75E3A9CA0057886DA5023514A68808D5>
  30. Chomsky N., Miller G. A. Finitary Models of Language User // Handbook of Mathematical Psychology. V. 2. NY, 1963. – P. 2–419.
  31. Deleuze G. Woran erkennt man den Strukturalismus? / Gilles Deleuze. – Berlin: Merve Verlag, 1992. – 300 S.
  32. Dittmar N. Soziolinguistik. Exemplarische und kritische Darstellung ihrer Theorie, Empirie und Anwendung. Mit kommentierter Bibliographie. Frankfurt am Mein 1973. – 407 S.
  33. Fodor J.A., Bever Th.G., Garrett M.G. 1974 – The psychology of language: An introduction to psycholinguistics and generative grammar. – N.Y. etc.: McGraw-Hill, 1974. – XIX, 537 p.
  34. Garman, M. Psycholinguistics. Cambridge University Press, 1991. – 512 p.
  35. Labov W. The social stratification of English in New York City. Washington, 1966.
  36. Language, Gender and Society / Barry Thorne, Cherie Kramarae, and Nancy Henley, eds. Rowley, Mass.: Newbury House, 1983. – P. 352.
  37. Osgood C. E., et al. The Measurement of Meaning. University of Illinois Press, Urbana. 1957.
  38. Shumarova N. Podstawy socjolingwistyki, Tuczyn, 2004. – 80 s.

Довідкові

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації [Електронний ресурс] / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. Режим доступу: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>
2. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985.
3. Левицький Ю. М. Мови світу: енциклопедичний довідник / Юрій-Мирослав Левицький. – Львів: Місіонер, 1998.
4. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики / А. П. Мартинюк. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 196 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006.
6. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / [відп. ред. С. Я. Єрмоленко]. – К.: Либідь, 2001.
7. Українська мова. Енциклопедія [Електронний ресурс] / Редкол. :

В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. – Київ : Укр. енциклопедія, 2000. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

8. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge, Cambridge University Press, 1992.

9. Kleines Wörterbuch Sprachwissenschaftlicher Termini. – Leipzig, VEB, 1975.

Інтернет-ресурси

Назва	Посилання
Мовознавство / науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства імені О. О. Потебні	http://www.movoznavstvo.org.ua https://movoznavstvo.org.ua/arkhiv-zhurnalu.html
Словники України on-line // Український лінгвістичний портал	http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/
Electronic Glossary of Linguistic Terms	http://www.sil.org/mexico/ling/glosario/E005ai-Glossary.htm
Linguistics Dictionary – Lexicon Online	https://www.ats-group.net/dictionaries/dictionary-glossary-linguistics.html
The Concise Oxford Dictionary of Linguistics (3ed)	https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199675128.001.0001/acref-9780199675128
Список лінгвістів	https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_linguists
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	http://www.nbuv.gov.ua http://archive.nbuv.gov.ua
Бібліотека Інституту мовознавства імені О.О. Потебні НАН України	http://www.inmo.org.ua/library.html
Наукова бібліотека ім. М. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://lib-gw.univ.kiev.ua

Кафедра англійської філології і філософії мови

Факультет германської філології і перекладу

Місце постійного розміщення навчально-методичного забезпечення в мережі Інтернет на сайті кафедри, у Teams